

DE NOORD-BRABANDER.

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Stad, f12 --
Franco per post, s 14 --

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATII.

(Verschijnende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag)

ADVERTENTIE.

15 cent de regel
behalve f35cents regel.

KERKELIJKE STAAT.

— De *Messenger Modenais* meldt thans officieel het aanstaande huwelijk van Z. H. de Aartshertog, kroonprins van Modena met H. K. H. de Princes Aldegonda-Augusta-Carolina, dochter van Koning Lodewijk van Beijeren.

— ROME, 5 Maart. Men vindt in den *Diario*, een mandement van Z. Emin. den Kardinaal Patrizi, welke ingevolge de breven van Z. Heiligh., als Vicarugeneraal der Romeinsche metropool, de bewuste gebieden voor Spanje's ongelukkige kerk bezet. Den vollen afsluit bij wijze van jubal afkondigt.

— In brieven uit Rome van 28 Februarij leest men:

» De pauselijke breve van den 23 Februarij betrekkelijk den toestand der Katholieke kerk in Spanje [zie ons n. 33], is in alle kringen het voornaamste onderwerp der gesprekken, doch wordt algemeen slechts als een eerste stap in deze aangelegenheid aangemerkt. Allen, die den loop der zaken in Spanje onpartijdig gadeslaan, prijzen overigens de wijsheid van den Heiligen Stoel, dat hij aarzelt maatregelen te nemen, welke de Klove, die tuschen Madrid en Rome ten aanzien der kerkelijke aangelegenheden ontstaan is, eerder zouden vergrooten dan verminderen. En deze weg der gematigdheid zal voorzeker, gelijk uit alle verdere stappen blijken zal, ook in het vervolg niet verlaten worden. Hiermede zijn echter juist diegenen het minst tevreden, van welke men zou veronderstellen, dat het welzijn van Spanje hun het meest ter harte moest gaan, namelijk de zich alhier bevindende Spanjaarden. Noch enkele gegoeden, noch de talrijke armen onder de uitgeweckene carlisten hebben tot nog toe in eenig opzigt hunne hoop opgegeven. Alleen valt op te merken, dat in hunne denkwijze omtrent de middelen om hun doel te bereiken, eene groote verandering plaats gehad heeft. Het geldt thans geene persoonlijke voorkeur meer, hoewel niets natuurlijker is, dan dat men zich voortdurend van de banier van den gevangenen vorst of van die zijner zonen, even als tot nog toe, zal bedienen, om de zaak te bevorderen. Een zegenrijke terugkeer, bemagtiging van de leugels van het bewind, dit is het eenige, waarvan men droomt en waarop men bedacht is, en nu men zich door de mogelijkheden, die de vermeende regten van Don Carlos ondersteunden, door alle overige aanhangers, en zelfs door het geluk zelf aanblijft er tot bereiking van het doel niets over, dan de bloedige weg eener algeheele omwenteling van alle maatschappelijke instelling in het vaderland. En dan zal men redeneert men, zonder twijfel door niets zoo zeker en spoedig bewerkt worden, dan wanneer men de staatkundige partijschappen, die de natie zoo lang verdeelden, en gedeeltelijk nog verdeelen: in kerkelijke partijschappen vervoert. Daarom kunnen deze lieden niet anders dan de brase van 23 Februarij afkeuren; eene afkeuring welke zij niet aarzelen openlijk te uiten; en voorzeker wanneer men de uit de geloofwaardigste bronnen afkomstige berichten leest nopens den indruk welke de gering-schatting der kerk door de tegenwoordige bewindvoerders in Madrid op het grootste deel des volks maakt, dan valt er niet aan te twifelen of de rampen, waarmede Spanje zich nog altijd bedreigd ziet, zouden spoedig het hoogste toppunt bereiken, wanneer alhier anderen stappen gedaan wierden, dan die door eene wijze gematigdheid worden ingegeven.

GRIEKENLAND.

— Menes uit Athene van den 27 Februarij melden, dat, dewijl voortdurend de Turksche troepen aan de grenzen vermeerderd worden, de Grieksche regering besloten heeft ook haar zijds de grenzen beter te bezetten. Men heeft derhalve een eskadron Janciers, 4 stukken geschut der bergbatterij, en de batterij van congrevische vuurpijlen derwaarts gezonden.

ANTILLISCHE EILANDEN.

Men heeft melding gemaakt van eene zamenzwering onder de Negers, welke te Porto-Rico ontdekt is. Eene correspondentie uit die stad van den 25 Januarij meldt het volgende resultaat van het proces, dat men tegen de zamenzweersders gevoerd had.

Drie van hen zijn gefusilleerd, en acht andere zijn veroordeeld geworden, ieder tot honderd zweepslagen en 10 jaren dwangarbeid in de tuchthuizen van dit eiland.

De drie ter dood veroordeelden kwamen met eene rustige koelbloedigheid op de nootlottige plaats waar zij ieder vier geweerschoten moesten afwachten. Bij ieder van hen was een priester, die hen voorhield, dat zij binnen kort voor den Almagtige zouden verschijnen. Op de strafplaats gekomen, lieten zij zich den doek voor de oogen binden zonder een enkel woord te zeggen of eenige bekentenis te doen, welke de Justitie zoo zeer verlangde. De veroordeelden bewaarden het stilzwijgen en bleven stom, even als het graf dat reeds voor hen was gedolven. Op den 21 dezer maand had deze executie plaats. Een groote toeloop van volk had zich vereenigd, om bij deze treurigheid tegenwoordig te zijn, welke op een uitgestrekt veld geschiedde.

Het schijnt dat er weder eene zamenzwering van dezelfde soort door de politie ontdekt is. Er zijn reeds verscheidene personen in hechtenis genomen.

DUITSCHLAND.

— Men leest in de *Gazette d'Augsbourg* van den 11 Maart:

» Op de grenzen van Montenegro hebben bloedige tooneelen plaats gehad. De Turken hebben het grondgebied van Grashoir dat men als neutraal beschouwt en door de christenen bewoond wordt, bemagtigd. Zij hebben zeven herders het hoofd afgehouden, veertig inwoners gevangen gemaakt en veel vee weggeroofd.

— Men schrijft uit Berlijn den 11 Maart aan de *Gazette universelle de Leipzig*:

» Tot heden toe heeft men weinig geloof gehecht aan de tijdingen die door verscheidene dagbladen, zijn medegedeeld over de onlusten, die te St Petersburg zouden zijn uitgebarsten. Het schijnt evenwel, volgens bijzondere brieven uit deze stad, dat twee regimenten der garde geheel en al door de overige getrouwe troepen vernield zijn. Twintig officieren hebben bij deze zaak hun leven verloren.

— SCHWERIN 9 Maart. De groothertog Frederik-Francois, onze nieuwe vorst, heeft heden een besluit bekend gemaakt, hetwelk inhoudt dat, daar zijn negentiende jaer verstreken is, bij door den dood zijns vaders de leugels van het bewind in handen neemt, krachtens de wet van den 23 Junij 1821. — De jonge vorst verklaart in dit besluit, dat hij alle openbare beambten in konne bediening bevestigt, zonder eene nieuwe eedsaflegging van hen te vorderen.

ZWITSERLAND.

Men schrijft uit Schweiz den 6. Maart:

De districtsvergadering is heden te Ibach bijeengekomen. De landdammant heeft in zijne redevoering de heiligheid der plaats aangehaald, alwaar zich hunne voorvaderen reeds vereenigden, om over de belangen van het vaderland te raadplegen.

Hij heeft in treffente bewoordingen afgeschilderd, op welke wijze de oude bewoners der Schweiz, door hunne eendragt, hunne bedaardheid en hunne vaderlandsliefde met de hulp van God, aan hun vaderland de eer en de vrijheid te midden van alle woelingen, die Zwitserland schokten, hebben kunnen verzekeren. De redenaar verzoekt het volk om deze bedaarde en deszelfs naam waardige positie te blijven handhaven, zich onder Gods bescherming te stellen, en na alvorens een gebed gedaan te hebben, tot de herziening van het constitutioneel charter overtegaan.

Na deze redevoering heeft men over het voorstel van den hoogen raad, hetwelk eene geheele herziening der constitutie van 1833 verzoekt, beraadslaagd. De meerderheid heeft zich met geestdrift vóór dit voorstel verklaard. Voor de verkiezing van de leden der constituerende vergadering, heeft men gestemd of men de gewone wijze zou houden, dan of men liever de leden naar de verschriftende gemeenten zou verdeelen, of dat men dezelve uit de burgers zou kiezen. Op eene stem na verklaarde men zich eenparig voor de gewone wijze van benoeming. De landsgemeinde van het district la Marche heeft zich eenparig voor eene geheele herziening verklaard. Einsiedlen heeft even zoo gedaan.

ENGELAND.

Men leest in de *Times*: Het ongeluk dat ons getroffen heeft, moet ieder die zijn vaderland bemint, zoo veel te meer treffen, daar wij, in plaats van ons door geweld van Afghanistan meester te maken, thans een verbond met de Afghans zoeken te bewerkten, en wij alzoo een onoverkomelijke hinderpaal voor de eeroovering van het kabinet van St. Petersburg zouden gesteld hebben. Wij hadden te groote verwachtingen. Gewoon om iedereen hinderpaal voor de onweerstaanbare kracht onzer wapenen en onzer diepe staatkunde te zien wijken, beschouwden wij het als eene ongerijmdheid, om ons tegentehouden, indien het belang en de roem van het land ons gebiedt voorwaarts te gaan. Thans heeft er een aadellijke uitkomst plaats, en men roept uit: » Verraad! » Mogen wij uit deze les ons voordeeltrekken en dezelve onzen hoogmoed doen verminderen! Het is verschrikkelijk. —

— LONDEN 15 Maart. Mogen wij bij de Koningin voor het eerst het groot lever van het seizoen plaats hebben; daar deze receptie de eerste zal zijn sedert de geboorte des prinsen van Wallis, is men algemeen van gedachten, dat hetzelfde bijzonder prachtig en feestelijk zijn zal.

De generaals en hoofdofficieren der laatste campagne zullen hierbij tegenwoordig zijn, terwijl de onlangs benoemde lords van het admiraalschap, van de troepen enz. aan H. M. zullen voorgesteld en tot de handkus toegelaten worden.

— Gedurende de tien laatste jaren zijn door het ministerie der Whigs 107 personen tot baron verheven geworden.

— Eene maatschappij van Engelsche en Amerikaanse kapitalisten hebben den aanleg ondernomen van

gegeven, veroordeeld tot 10 jaren confinement en een half uur topronskstelling.

— Het *Handelsblad* van zondag meldt de benoeming van den Heer van Hall als zekere, en jucht dezelve toe, evenwel met zekere voorbehouding.

De *Arnhemse Courant*, intogendeel schijnt van deze benoeming weinig goeds te verwachten, en ziet dezelve niet dan met leede oogen.

— De Nederlandsche en Belgische Regeringen hebben den 6 November 1841 eene overeenkomst gesloten, betreffende de wederkeerige terugbetaling der onderstands- en onderhoudsgelden, van weerszijde voorgeschoten aan hulpbehoevende onderdanen van beide Koninkrijken. De uitwisseling der ratificatiën dezer overeenkomst heeft den 22 Februarij laatstleden in deze residentie plaats gehad.

— Ten gevolge en naar aanleiding eener bij Zijne Exc. den Minister van Financien ingebragte klacht, zijn de ontvangers der directie belastingen en accijnsen in de provincie Zuid-Holland door den heer Staatsraad, Gouverneur dezer provincie, aangeschreven, en aan hunne verplichting herinnerd, om hunne kantoren, ter plaatse alwaar zij gevestigd zijn, dagelijks open te stellen en in persoon waar te nemen; dat dus geene zoogenaamde zijdagen voor de ontvangsten wegens de directe belastingen te pas komen, maar dat de gelegenheid voor de schatplichtigen van zelve bestaat of moet bestaan, om hunne betalingen, zoowel voor de gemelde middelen als voor de accijnsen, dagelijks te doen; terwijl bij die gelegenheid den ontvangers tevens is aanbevolen om de betalingen op de directe belastingen, en bijzonder eene geregelde aanzuivering der verschenen één twaalfden, steeds op de meest gepaste wijze te bevorderen en den ingezetenen gemakkelijk te maken, en hen alzoo, te dien opzichte, op allerlei wijzen te grieven en met de meest mogelijke bescheidenheid terest te helpen.

— Omtrent den opvolger van Zijne Exc. den Minister van Justitie is nog wel niets stellig bekend, maar van goederhand wordt echter heden verzekerd, dat de heer Mr. F. van Hall, advocaat te Amsterdam, tot die betrekking benoemd zou wezen.

(*Rotterd. Courant*.)

— Gisteren morgen is te Leyden brand ontstaan in een pakhuis op de Hoogewoerd, hetwelk gedeeltelijk tot berging van wol, gedeeltelijk tot het maken van cigaren gebedigd werd, en geheel is uitgebrand, terwijl ook de belendende gebouwen schade hebben geleden.

Wij waren verzocht het volgende in ons vorig nummer te plaatsen. Hetzelve te laat ontvangen zijnde, hebben wij de plaatsing tot van daag moeten verschuiven.

Verklaring.

Om een einde te maken aan een geschrijf, dat slechts strekken kan om de gemoederen op te winden, zal de ondergeteekende zich bepalen met enkel de Heeren Radijs en Immink te antwoorden:

1.) Dat hij aan het publiek overlaaf te oordeelen of iemand, die gelijk Radijs de liefde predikt, verdraagzaam kunne genoemd worden? (men zie 's mans *afgeperst woord* bl. 13, en 14) of het ware Christelijke liefde kunne heeten, dat hij mij bl. 24 zijdelings insinuat, schijnt te beschuldigen, als of ik, gelijk de Priester de Laviot, mij de armen en behoeftigen niet aantreft zopen, zonder hulp en troost laat liggen? Tot de zulk behoor ik niet, zegt Dominé; waarlijk een treffend beek van de Pharisceer bij Luc. XVIII.

2.) Dat hij evenwel aan het publiek, en vooral aan Doesborghs ingezetenen, de beslissing durft overlaten van de vraag, aan welke zijde zich de waarheid bevindt, ten opzichte der onnatuurigheden, die den doop van het kind hebben vergezeld. Men wete, dat de ondergeteekende eene verklaring des mans in handen heeft, dat hij nooit, noch aan zijne vrouw, noch aan eene der Predikanten, de voorgewende belofte om het kind in de Hervormde kerk te zullen laten doopen, gedaan heeft; als ook eene verklaring van 's mans vader, dat hij de toestemming tot het huwelijk alleen gegeven heeft, onder voorwaarde, dat alle kinderen zonder onderscheid, in de Katholieke kerk moeten gedoopt en opgevoed worden, en dat zij ook beide bereid zijn, deze verklaring met eede te bevestigen.

D^r. Immink zegt, hij is niets van deze belofte geweten te hebben, en al ware deze hem ook al bewust geweest, geloofst hij toch niet dat dezelve verbindend was. Wie zit hier niet, dat D^r. Immink aangaande de belofte nog hetzelfde gevoelen koestert, als zijn meester Doctor Luther?

3.) De milddadigheid van Doesborghs ingezetenen dankbaar erkennende, meent evenwel de ondergeteekende, dat de ophengsten der arme fundatiën, ten deele door een Katholijk voorgelicht gemaakt, op eene partijdige wijze, ten nadeele zijner gemeentenaren zijn besteed. D^r. Immink heeft hem dit punt niet opgelost. Van misbruik, van goedheid spreken, waar regten bestaan, is die alles zich aanmatigende partij eigen, welke zoo gaarne wederom over alles heerschen zou; en hare spijt over de gelijkstelling der eerediensten voor de wet, kwalijk kan verbergen. D^r. Immink trekt mijne dankbaarheid in twijfel; zulke liefdelooze oordeelvelling schijnt een uitvloesel te zijn van eene liefde, zoo als deze in het Evangelie niet gevonden wordt; maar die.

4.) Persoonlijke beledigingen, als niets ter zake afdoende, gaat de ondergeteekende stilzwijgend voorbij. Dat zijne antwoorden en gezegden volgens hunne zienswijze niet voldoende waren, wil hij gaarne gelooven; mannen, die zich zelve zoo edel, zoo hoogachten moeten wel laag op anderen wederzien. D^r. Immink moge gestudeerd heeten en ook zijn; hij moge weten eigenschappen te bezitten, die anderen nog nooit in hem opmerkten; de ondergeteekende gunt hem dit streelend bewust zijn, schoon hij niet zeer gezind zij, onder de schoolvoogdijenschap van hem en zijn Collega te staan, en lessen van hem af te wachten.

5.) Het verwijt van Proseliëtenmakerij is blijkbaar niets anders dan afgunst: ongelukkig in het dringen en dreigen om ziele te winnen, wordt natuurlijk de nijd gaande, als men nog ziele te verliezen moet. Tot hun troost dient echter gezegd te worden, dat het minder aan hun blakenden ijver, dan wel aan de onaanneemelijkheid der zaak zelve moet toegeschreven worden, dat zij in hunne pogingen niet zeer slagen.

6.) Omtrent de aangehaalde teksten uit den brief van Paulus aan Timotheus, heeft de ondergeteekende alleen aan D^r. Immink de woorden van Petrus te herinneren (2 br. III, 16) volgens welke in Paulus-brieven moeilijke plaatsen voorkomen, die de ongeleerden en onstandvastigen tot hun eigen verderf verdraaijen. En of deze verdraaijing hier niet plaats vinde, waar deze tekst buiten twijfel moet doelen op eene kerk, die niemand het huwelijk verbiedt; maar zelfs het huwelijk als een Sacrament erkent; en geene spijs als in zich verderfelijc haren leden ontzegt; moge wederom het gezond oordeel van onpartijdigen beslissen.

Overigens verwijst de ondergeteekende deze Heeren, en vooral Radijs, die in zijne hervormingsrede Luther, Melancthon, Zwinglius en Calvijn eerbiedwaardige mannen, en edele flonkersterren aan den hemel der menschheid durft noemen; (afgeperst woord bl. 10) naar het in deze dagen bij Meijer te Arnhem uitgegeven werkje, getiteld: *een woord over kerk en hervorming*; naar aanleiding der beruchte leerrede van D^r. Heron. Hierin zullen zij deze, volgens hen nooit genoeg gepreze mannen uit echte en onpartijdige bescheiden als wezenlijke pesten der menschheid, gelijk D^r. Radijs bl. 13 de roem- en eerbiedwaardige orde der Jesuiten gelieft te noemen, beschreven vinden.

Deze korte verklaring, acht de ondergeteekende voldoende ter inlichting voor allen, die waarheid van drogredenen weten te onderscheiden. Mogt hij echter ontwaren, dat zijne bedoeling met deze verklaring miskend werd, dan zal hij nader op dit punt terugkomen.

J. H. Clercx
Pastoor.

Wij lazen deze dagen in het *Journal de Bruxelles* eenige bemerkingen over de Roman-feuilleton, welke in sommige Belgische bladen voorkomen, wij achten het niet onbelangrijk deze in onze kolommen over te nemen.

MENSBEDWERF.

— Sommige Dabladen zijn de grootste oorzaken van de verdorvenheid der families, vooral wanneer de begeerlijkheid haar geweten vermoort. Er zijn er in België zowel als in Frankrijk die zich op de aanlokkelijkheid der zedeloze romans toelagen, om zoodoende des te meer lezers te verkrijgen, die zij op deze wijze van dag tot dag en van bladzijde tot bladzijde verleiden. Deze dagbladen zijn even schuldig als een salter, die zwavelzuur in zijn brood doet. Maar de laatste loopt gevaar van gestraft te worden, terwijl de schrijver, het laster noemt, indien men zijn geest van *lasteringen*, van emancipatie en van valkomeu zedelijkheid durft betwisten.

Deze schandelijke inbreuk op de drukpers, hebben wij dikwijls aangehaald. Met gevaar van aan eenige personen te mishagen, hebben wij eens de zedeloosheid der fransche feuilletons aangehouden, die op nog grooteren schaal in den *Globe* van Brussel voorkomen. Het doet ons leed nog eens in de noodzakelijkheid te zijn; dezelve om dezelfde reden aan te voeren. Maar wij kunnen niet zwijgen bij de volgende kennisgeving, welke in hare kolommen gevonden werd:

„Wij kondigen heden het op dit tijdstip meest gezocht wordende boekwerk aan » *Si Jeunesse savait! si vieillesse pouvait!* door Frederik Soulié » verschijnende te Parijs sedert het begin des jaars bij » wekelijksche afleveringen. Wij zullen van heden af » de dertien reeds verschenen zijnde afleveringen on- » afgebroken mededeelen en eenmaal in de week, en » tegelijker tijd met de Fransche uitgevers zullen wij » een artikel uit dit even zonderling als belang- » rijk boek, uit dit vreemde panorama van het » Parijsche leven, bijeenverzameld door eenen » persoon, die de zeden der eeuw met kracht » bestudeert heeft, en die het openlijkst derzelve » verkeerdheden, dwaasheden en ondeugden heeft aan- » gevallen, mededeelen. »

De *Globe* is niet het eenig blad, dat deze aankondiging doet. De *Precurseur* van Antwerpen, belooft aan het hoofd van zijn nummer van gisteren verscheidene romans feuilletons, waarschijnlijk even stichtelijk als die van Frederik Soulié waarmede hij reeds een begin heeft gemaakt. Wil men nu kortelijk weten hoe onzedelijk dit werk is? De *Observateur*, die hetzelve kent, heeft ons onlangs gezegd, dat het boek: » *Si jeunesse savait! si vieillesse pouvait!* EEN OPZIENBAREND BOEK DE WEDERGA van de *Memoires du Diable* was. In waarheid, de *Observateur* noemde dit boek alzoo; om het publiek over te halen om hetzelve te lezen. Maar verstandige lieden, de huisvaders die er voor zorgen, dat de schaamte in hunne woning blijft, verwijzen dit afschuwelijk werk naar de deur, dat in staat is om de zuivere lucht van hun huis te verpesten.

Zal het vergif minder verderfelijc en minder beledigend zijn wanneer men het stuksgewijze in de kolommen van een dagblad opneemt, dan wanneer men hetzelve geheel en al, in een boekdeel in 12°, met vignetten en romantisch omkledsel aanbiedt?

„Ook dit later wij aan de zorg der huisvaders over. De zedeloosheid der geschriften van Frederik Soulié is zoo bekend, dat een advocaat, die met de verdediging van een werk belast was dat vervolgd werd, omdat hetzelve openlijk de goede zeden aanraaide, bij gebrek van beter argument, beweerde, dat de regtbank die het werk van zijnen client voor schuldig verklaarde, de *Memoires du Diable* toch wel ongestraft liet, en dat de nieuwe roman van dezelfde schrijver de juiste *wederga* van dit werk was. — Wil men nu weten welk boek het is dat door de Parijsche regtbank vervolgd werd? Het is de *Nom de famille* door A. Luchet, hetwelk veroordeeld is om vernietigd te worden, en eene zware straf aan den schijver oplegt.

Maar, terwijl de Fransche justitie dit werk tot eene vernietiging veroordeelde, had het *letterkundig museum*, wiens doel het is om de voortbrengelen van dien aard voor iedereen verkrijgbaar te stellen, dat werk bij ons reeds nagedrukt! De *Observateur* brak zijne bedagde opmerkingen van staatkundige zeden af om uit de vervolgingen van de Parijsche regtbank een verdienste te meer voor de *Nom de famille* van Luchet te maken.

Men weet niet, waarover men zich het meest moet verwonderen, over de onbeschaamdheid van hem die zulk een werk aanbeveelt, omdat het zedeloos is, en de wetten der huisgezinnen bederft; of over de bedorvenheid van hem, die hetzelve schrijft om aan de lage driften te voldoen; of aan de beklagenswaardige werkzaamheid van hen, die hetzelve overal en tot eenen lagen prijs verspreiden, voor dat zelfs de verstandige menschen hetzelve kennen en maatregelen van voorzorg kunnen nemen, die in het belang hunner families zijn. Er ligt iets duivelsch in dit alles.

Laat ons dit artikel niet eindigen zonder door eene textuele opnoeming van Luchet, de personen overtuigd te hebben, die misschien geneigd zouden zijn om

(*) De *Precurseur* heeft op deze beschuldiging geantwoord, dat hij het werk niet als zedeloos en godsdienstig hoerende uit te schrappen, wij hopen dat hij woord houde.

